

Proslavljanje uznesenja¹

Robin Plant

Evandeoski teološki fakultet, Osijek

robin.plant@evtos.hr

Uvod

Božić. Uskrs. Pedesetnica. Ako redovito idete u neku crkvu, ne trebaju vam posebno reći kada se približavaju ti događaji. Ne bismo dopustili da Božić prođe, a da ne proslavimo neshvatljivu istinu o Riječi koja je postala tijelom, Bog s nama u Isusu Kristu. Ne bismo dopustili da Uskrs prođe bez razmišljanja o križu i bez radovanja zbog Kristove pobjede nad zlim. Ne bismo dopustili da Pedesetnica prođe, a da se ne sjetimo dana kad je Bog prvi put izlio svoga Duha na svoje ljude, bez obzira na dob, stalež ili spol.

Ne bismo ni trebali propustiti. Da, znamo da su te istine *uvijek* točne, i svaki je od tih dana važan. Nema razloga da neki pastor ne propovijeda o utjelovljenju ili da skupina mladih ne izvede igrokaz o Pedesetnici usred kolovoza. No vrlo je vjerojatno da to nitko neće učiniti. (Usput, kada ste zadnji puta *čuli* poruku o utjelovljenju?). Ako se uzme u obzir poražavajuća razina nepismenosti u našim crkvama, proslavljanje i tumačenje tih blagdana ima smisla. Oni nam pomažu naučiti i prisjetiti se temeljnih istina vjere. Štoviše, sam čin podsjećanja i ponavljanja njeguje duboke kvalitete strpljivosti, perspektive i nade. Ne čudi što Biblija smatra vremenski poredak i mijenjanje godišnjih doba integralnim dijelom Božjeg stvaranja, te kao pomoć u duhovnom rastu.² Neopisiva je korist prakticiranja

1 Članak je temeljen na propovijedi u Evandeoskoj crkvi u Orahovici, 29. svibnja 2011.

2 Post 1,14-19; Izl 12,2; Pnz 15-16; Mk 2,27. Za izvrsnu raspravu o 'duhovnosti vremena i doba' u Starome zavjetu, koja ih stavlja u okvir drevnog Bliskog istoka i suvremenog svijeta, vidi djelo Derycka Sheriffa *The Friendship of the Lord. An Old Testament Spirituality* (Carlisle: Paternoster Press, 1996) 327-363.

onoga što Robert Webber naziva “Christian Year Spirituality”³ (Duhovnost kršćanina kroz godinu) – disciplinirana, promišljena i kreativna uporaba crkvenog kalendara.

Oh, izgovorio sam to. “Crkveni kalendar”. Što radi taj izraz u evandeoskom časopisu? Upravo tu leži problem. Činjenica je da su mnogi pentekostalci, baptisti i druge evandeoske skupine vrlo podvojeni oko svetih dana i doba. Radosno proslavljamo Božić, Uskrs i Pedeseticu (kad to ne bismo činili, smatrali bi nas hereticima)... no to je gotovo sve. Za razliku od katolika i pravoslavnih, mi vrlo neznatno ili uopće ne obilježavamo Isusovo krštenje, Preobraženje, Trojstvo, Dan svih svetih ili Advent. Vjerujem da na taj način bivamo uskraćeni i razvodnjavamo svoje štovanje. Pomislite, samo *pomislite* koje blagodati možda gubimo. Pomislite na veličanstvene istine na koje nas ti dani upućuju, i kako proslavljajući ih (zajedničko objedovanje, davanje darova, sviranje truba, paljenje svijeća, plesanje u crkvi) i tumačeći ih (duboko, promišljeno biblijsko propovijedanje) možemo poduzimati određene korake prema istinskoj reformaciji i obnovi. Tomas Howard savršeno ističe tu poantu:

Liturgijska godina nije ništa drugo (ni ništa manje) doli crkveno ‘hodanje kroz evanđelje’ s Gospodinom. Budući da je jasna činjenica o našoj ljudskosti da smo ritmička stvorenja koja se iznova moraju vraćati stvarima koje su uvijek istinite, pogotovo je dobro za nas da to činimo u crkvi... Nekako nam pomaže ritmičko, obredno vraćanje na neprolazne istine. Ono obogaćuje naše poimanje stvari; stoga, ako smo prepušteni svojoj vlastitoj sposobnosti održavanja stvari živima u svom umu, mogli bismo otkriti kako smo potonuli u neki vid jesenskog sivila. One trebaju biti oživljavane, ne zbog toga što im se smanjuje značajnost tijekom vremena, već zato što se nama smanjuje sposobnost da ostanemo povezani s njima.⁴

Značenje “hodanja kroz evanđelje” pojasnit ću razmatrajući jedan dan u liturgijskoj godini koji još nisam spomenuo – Dan uznesenja. Stiješnjena između Uskrsa i Pedesetnice, priča o Isusovu tjelesnom povratku Ocu jasno je zapostavljena. Ipak, Luka je spominje dvaput, jednom ukratko (Lk 24,50-51) i zatim detaljnije (Dj 1,1-11). Pavao ju uključuje u sažetak središnjih kršćanskih vjerovanja (1 Tim

- 3 Robert E. Webber, *Ancient-Future Time. Forming Spirituality Through the Christian Year* (Grand Rapids: Baker, 2004) 22. Webber prikazuje kako “osobna pobožnost i zajedničko duhovno štovanje mogu biti uređeni kršćanskom godinom” (15). Za određene kreativne (možda zaprepašujuće!) prijedloge o tome kako proslavljati Uskrs i uskršnji post, vidi N. T. Wright, *Surprised by Hope* (London: SPCK, 2007) 267-269.
- 4 Thomas Howard, *Evangelical is Not Enough. Worship of God in Liturgy and Sacrament* (San Francisco: Ignatius Press, 1984) 133. U poglavlju, “The Liturgical Year: Reddeming the Time” (str. 131-148), autor – koji ima solidno evandeosko podrijetlo – bilježi svoje ushićenje otkrivanjem značenja crkvenih blagdana.

3,16), postavljajući model za kasnije vjeroispovijedanje crkve: “Vjerujem u Isusa Krista... koji treći dan uskrsnu i bi uznesen u nebo”, ističe apostolsko vjerovanje. Zamislite, stoga, jedno godišnje bogoslužje u potpunosti posvećeno toj temi, s kreativnim korištenjem umjetnosti i tehnologije za prenošenje istine da Isus nije samo uskrsnuo, već je i uznesen. Zamislite naše mlade članove kako nas pitaju o tome, kao što su Izraelska djeca pitala svoje roditelje svake godine za Pashu: Što vam taj obred označuje? (Izl 12,26). Što bismo im rekli?

Isus je taj koji vlada

“Bi uzdignut njima naočigled” (Dj 1,9). Tako je Luka opisao Isusov povratak u nebo, i nema razloga sumnjati da su njegove riječi odražavale ono što su učenici vidjeli; upravo su zato začuđeno gledali u nebo (redci 10-11). Možda bismo bili posramljeni ovim naizgled naivnim pred-znanstvenim pogledom na kozmos (sjetimo se navodnog komentara Jurija Gagarina, nakon što je prvi poletio u svemir: “Gledao sam i gledao, no nisam vidio Boga”). No Luka ne podrazumijeva da je nebo nešto kamo možete posegnuti ako odletite dovoljno visoko. Naprotiv, kao što Jim Packer kaže: “Ono što se dogodilo kod uznesenja... nije bilo to da je Isus postao svemirski čovjek, već da je njegovim učenicima pokazan *znak*.”⁵ Isus se mogao vratiti Ocu tako da se jednostavno rasplinuo. Ili se mogao udaljiti hodajući po Galilejskome moru i više se ne vratiti. No nijedan od tih postupaka ne bi nesigurnim, zbunjenim učenicima prenio poruku koju im je Bog htio prenijeti: da Isus kojega su upoznali, koji je odrastao u Nazaretu, hodao po ulicama Judeje, jeo s odbačenima, ozdravljao bolesne i kojemu su skinuli odjeću i prikovali ga na križ – taj isti Isus je sada uzdignut na najviše mjesto autoriteta i časti.

Luka podvlači ovu poantu nekoliko poglavlja kasnije. Dok je Stjepan dovršavao svoju tvrdu poruku sanhedrinu, nekoliko trenutaka prije nego što je bio kamenovan nasmrt, čitamo da je rekao: “Evo vidim nebasa otvorena i Sina Čovječjega gdje stoji zdesna Bogu” (Dj 7,55-56). “Sin Čovječji” - nijedan drugi naziv ne bi mogao jasnije istaknuti povijesnoga, tjelesnoga Isusa osim ovoga. No jednako tako, nijedan drugi izraz ne bi jasnije pokazao vrhovnu čast koju sada ima “zdesna Bogu”.

Drugim riječima, ne samo da je Isus Gospodin, već (odgovarajući na teško pitanje) Gospodin jest Isus. Ne izabrani predsjednik, ne nasilni diktator, ne večina, ne manjina, ne pojedinac, ne slobodno tržište, ne moć ljubavi, ne povijesne sile, već Isus iz Nazareta. Izričaj “iznad svakog Vrhovništva i Vlasti i Moći i Gospodstva i svakog imena imenovana ne samo na ovom svijetu nego i u budućemu”

5 J. I. Packer, *The Apostles' Creed* (Wheaton House, 1977) 61.

(Ef 1,21) je krajnje jasan. Koliko god kaotičan i opak bio naš svijet, nije iznad Kristove obnoviteljske moći; i koliko god privlačan i moderan izgledao, nije iznad njegovog nepogrešivog suda. Ovo je dio poruke na dan uznesenja. Znamo ju, no trebamo ju postojano ponavljati.

No postoji nešto drugo, možda ne tako očito. Paradoksalno, reći da se Isus vratio k Ocu, ne znači da je bio povučen iz svijeta. Upravo obrnuto. "Koji siđe", piše Pavao, "isti je onaj koji i uzade ponad svih nebesa *da sve ispuni*" (Ef 4,10). Kroz uznesenje Isus ne postaje manje uključen u svijet koji je stvorio, već više. Ako to zvuči čudno, pomislite na Evanđelja. Tijekom čitave svoje službe, Isus je išao od jednog mjesta do drugog kako bi djelovao. Prešao je jezero i oslobodio opsjednutog od demona (Mk 5,1-20), vratio se nazad kako bi ozdravio bolesnu ženu i uskrsnuo umrlu djevojčicu (Mk 5,21-43), a zatim se vratio u svoj rodni grad kako bi propovijedao u sinagogi (Mk 6,1-5) prije nego što je krenuo kroz selo (Mk 6,6). Kamo god išao, ljudi su osjećali njegovu moć; no nisu ju osjetili u Rimu, Ateni ili Kairu. S uznesenjem to se promijenilo. Otada nadalje Isus ispunja svemir, a poslanje od kojega je njegova zemaljska služba bila tek mikrokozmos, postaje uistinu globalno. Čak i dok čitate ovo, u domovima, školama, bolnicama i zatvorskim ćelijama diljem svijeta Isus ozdravlja bolesne, daje nadu i snagu očajnicima, i otvara oči onih koji ga ne poznaju. Ove će se nedjelje sastati sa svojim ljudima iz crkava od Adelaide do Zagreba. Nebo nije daleka zemlja; naprotiv, kao što N. T. Wright objašnjava: "Nebo je povezano sa zemljom tangentno, tako da onaj koji je na nebu može biti simultano bilo gdje i svugdje na zemlji; uznesenje, dakle, znači da je Isus na raspolaganju, dostupan, i ljudi ne moraju putovati do određenog mjesta na zemlji kako bi ga pronašli".⁶

Ovo je, naravno, temelj za jednu odvažnu, nadom ispunjenu molitvu i poslanje.⁷ Obožavatelji kultne TV serije *Zvezdane staze* podsjetit će se kako su se kapetan Kirk i njegovi ljudi često teleportirali na neki nepoznati planet, samo da bi se umiješali u neki sukob ili krizu. Kao zadnje utočište, međutim, uvijek su mogli zamoliti svoje kolege na svemirskom brodu *Enterprise* da ih teleportiraju natrag na sigurno, s nezaboravnim riječima: "Beam us up, Scotty!" Evanđeoski kršćani skloni su gledati na taj način na uznesenje. Naš je Gospodin otišao na sigurno i ugodno mjesto u nebu, a što su teža vremena, to više čekamo da uspne gore i nas. No kao što smo vidjeli, razlog zbog kojega se Isus vratio Ocu jest da bi ispunio njegov svijet slavom, a ne da bi ga prepustio njegovoj sudbini. Iz istoga razloga ima smisla moliti se za kršćane na nekom drugom kontinentu, započeti biblijsko proučavanje na sveučilištima. Uzneseni Isus ispunja ta mjesta. Iz istoga razloga ima smisla da njegovi učenici rade na području znanosti, umjetnosti i

6 Wright, *Surprised by Hope*, 122.

7 Vidi Wright, *Surprised by Hope*, 120-128.

politike. Prije nekoliko godina redatelj kršćanskog filma Norman Stone uručivao je diplome studentima teologije u Glasgowu. Uzimajući primjer iz svoga osobnog iskustva, potaknuo ih je da idu u slične 'svjetovne' radne situacije, očekujući da će kad stignu moći otkriti da je Isus već prisutan i na djelu tamo. On ispunja i ta mjesta.

Raspeti Isus vlada

Evandjelja jasno pokazuju da kad je Isus uskrsnuo, uskrsnuo je u novu kvalitetu življenja s proslavljenim tijelom, nesputan vremenom i prostorom (Lk 24,31.36; Iv 20,26; 1 Kor 15,42-43; Fil 3,21).⁸ No ipak je to bio *Isus*; način na koji je govorio, način na koji je lomio kruh i ožiljci na njegovu tijelu nisu ostavljali mjesto za sumnju. A kada je Isus bio uznesen u nebo, bio je uznesen noseći znakove svoje patnje i raspeća.

Upravo zbog toga razloga pisac Hebrejima opisuje Isusa kao jedinoga Velikoga Svećenika. Često govorimo o "dovršenom Kristovu djelu", i u jednom smislu je to točno; njegova smrt bila je dostatna žrtva i vrijedi za sva vremena (Heb 7,27; 9,24-28; 10,12). Njegovo svećeničko, zastupničko djelo, međutim, nije dovršeno, što jednako vrijedi i za nas. Postojano slabi, grešni kršćani trebaju stalnog posrednika, a to je upravo ono što imamo; Isus je "uvijek živ da se za njih zauzima" (Heb 7,25; zamijetite sadašnje vrijeme). Kao što Webber kaže: "Isus je uznesen na nebo kako bi nastavio svoje djelo posrednika".⁹ Dobro to pojasniti i pomoći ljudima da shvate, možda je najbolja pastoralna skrb koju možete pružiti svojoj crkvi.

Činjenica da upravo raspeti Isus vlada važna je iz još jednog razloga. Za mnoge ljude koji nisu dio crkve – a i neke koji jesu – kršćanska tvrdnja "Isus je Gospodin" vrlo je uznemirujuća, čak uvredljiva. To nije (nužno) zbog toga što su ti ljudi ponosni i umišljeni, te žele odbaciti sve moralne prepreke. Sasvim obrnuto. Oni i te kako dobro znaju pokvarenost i tlačenje prema kojima "gospodstvo" nepromjenljivo vodi. Staviti moć u ruke bilo kojeg pojedinca je opasno; no ako je ta moć univerzalna, tada je ono što kršćani nazivaju "radosnom vijesti" zapravo najgora noćna mora. Zemaljski diktatori vremenom barem umru; no to nije slučaj s kozmičkim diktatorom Isusom.

To je, ponavljam, prigovor koji kršćani moraju razmotriti ozbiljno i s puno razumijevanja. Svi znamo kako lako dođe do zlouporabe autoriteta (ništa manje

8 "Kristovo uskrsnuće nije bilo uskrsnuće mrtvaca, već preobraženje njegova fizičkoga tijela u 'proslavljeno tijelo' ... primjereno njegovom sadašnjem nebeskom postojanju" – Gordon D. Fee, *The First Epistle to the Corinthians*, NICNT (Eerdmans: Grand Rapids, 1987) 777.

9 Webber, *Ancient-Future Time*, 159.

u crkvi, uključujući njezino evanđeosko krilo). Rješenje, međutim, nije u ukidanju moći, već drukčiji vid moći. A to je upravo ono što nam Novi zavjet nudi. U Otkrivenju 4-5 Ivan opisuje svoje viđenje neba. To je, kao što bismo očekivali, scena preplavljujuće, veličanstvene moći, dojam osnažen najbiranijim kraljevskim konceptima (slava, čast, snaga) i slikama (prijestolje, krune i sluge koji padaju ničice u štovanju). Ono što ne očekujemo je ono što Ivan vidi u središtu: “posred starješina stoji, kao zaklan, Jaganjac” (5,6). Tamo je uzneseni Isus, noseći ožiljke svoga raspeća. Onaj tko vlada nad svime, sam zna koliko opaka i razorna može biti zemaljska vlast, no svojim životom, smrću i uskrsnućem nudi nam novi, besprijekorni model kraljevanja. Kao što Lesslie Newbiggin navodi u knjizi *The Gospel in a Pluralist Society* (London: SPCK, 1989, 159): “Bit biblijskoga viđenja jedinstva čovječanstva je to što u središtu nije moć, već zaklano Janje”.

Prevela Ljubinka Jambreč